שִׂיחוֹת־חִנּוּךְ

גיליון ז׳

שִׂיחוֹת נִפְלָאוֹת, הַדְרָכוֹת יְשָׁרוֹת, בְּעִנְיְנֵי חִנּוּךְ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר מְדֻבָּרוֹת,
נִשְׁמְעוּ מִפִּי־קְדֶשׁ מוֹרֵנוּ הָרַהַ״צ רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר שְׁלִיטַ״א

שִׂיחָה יוֹם א׳ פָּרָשַׁת מִקֵּץ, עֶרֶב חֲנֻכָּה תשפ״ו

הֶחָג שֶׁלָּכֶם!

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים בְּעֶרֶב חֲנֻכָּה תשפ״ו, וַאֲנִי פּוֹנֶה הֵן לַמְחַנְּכִים וְהֵן לַמְחַנְּכוֹת: עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן שֶׁל חִנּוּךְ! ״חֲנֻכָּה״ נִקְרָא עַל־שֵׁם ״חִנּוּךְ״, וְזוֹ הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁאַתֶּם עוֹסְקִים בָּהּ כָּל הַשָּׁנָה; זֶה **הֶחָג שֶׁלָּכֶם!**

״חֲנֻכָּה״ נִקְרָא עַל־שֵׁם ״חִנּוּךְ״, כִּי אָז חָנְכוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּבִזְמַנֵּינוּ **״חִנּוּךְ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ״ הוּא ״חִנּוּךְ יְלָדֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ הַיְקָרִים״!**

וְזוֹ הַמְשִׁימָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלָּכֶם, וַעֲלֵיכֶם לָקַחַת אֶת זֶה עִם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה; **כָּל מְחַנֵּךְ וְכָל מְחַנֶּכֶת צְרִיכִים לְשַׂמֵּחַ עִם הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת, וּלְהַעֲבִיר אֶת זֶה בְּצוּרָה כָּזוֹ שֶׁהַיְלָדִים יַרְגִּישׁוּ אֶת הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת!**

לֹא רַק בַּכַּתָּה

צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁהָעֲבוֹדָה שֶׁל מְחַנֵּךְ אוֹ מְחַנֶּכֶת, לֹא נִגְמֶרֶת בְּסוֹף הַיּוֹם בַּכַּתָּה... זֶה לֹא שֶׁסִּיַּמְתִּי אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁלִּי וַאֲנִי הוֹלֵךְ הַבַּיְתָה׳... **הַחִנּוּךְ מַמְשִׁיךְ גַּם אַחַר־כָּךְ!** וְזֶה שַׁיָּךְ בְּיוֹתֵר בְּיָמִים אֵלֶּה שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁיֵּשׁ קְצָת ׳יְמֵי חֹפֶשׁ׳ כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים, וְקוֹרֶה שֶׁנִּפְגָּשִׁים לִפְעָמִים עִם יֶלֶד אוֹ יַלְדָּה מֵהַכִּתָּה, וּצְרִיכִים לִשְׁאֹל בִּשְׁלוֹמָם: ׳מַה שְׁלוֹמְךָ?׳... - ׳מַה שְׁלוֹמֵךְ?׳... **לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַחִנּוּךְ גַּם אַחַר־כָּךְ, וּלְפִקֹּחַ עַיִן מַה הֵם עוֹשִׂים בַּשָּׁעוֹת שֶׁאֵינָם בַּכַּתָּה!**

דְּמֵי־חֲנֻכָּה

יֶלֶד מַגִּיעַ לְמַעֲמַד הַדְלָקַת־הַנֵּרוֹת בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וּמָה הוּא עוֹשֶׂה? אוֹסֵף ׳דְּמֵי־חֲנֻכָּה׳; וְאָכֵן, מוּבָא בְּשֻׁלְחָן־עָרוּךְ שֶׁהַנְּעָרִים מְסוֹבְבִים עַל הַפְּתָחִים לְקַבֵּץ צְדָקָה, וְזֶה דָּבָר נִפְלָא מְאֹד, **אֲבָל בִּשְׁבִיל מָה אוֹסְפִים צְדָקָה? בִּשְׁבִיל לִקְנוֹת סֻכָּרִיּוֹת אוֹ שְׁאָר דִּבְרֵי־הֶבֶל?!... צְרִיכִים לְהַשְׂגִּיחַ עַל זֶה וְלִלְמֹד יְלָדִים בִּשְׁבִיל מָה אוֹסְפִים צְדָקָה!**

וְכַמָּה זֶה חִנּוּךְ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר לִלְמֹד לִילָדִים - הֵן הַבָּנִים וְהֵן הַבָּנוֹת - לֶאֱסֹף צְדָקָה לְמַטָּרָה קְדוֹשָׁה! **צְרִיכִים לְחַנֵּךְ יְלָדִים צְעִירִים לָזֶה!** וְיָדוּעַ עַל צַדִּיקִים שֶׁהֵם מְאֹד הִשְׁקִיעוּ וְהִקְפִּידוּ עַל דָּבָר זֶה - **שֶׁיֵּלְכוּ לֶאֱסֹף צְדָקָה לְמַטְרוֹת־קֹדֶשׁ!**

הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִסַּאטְמָאר זי״ע

נִקַּח דֻּגְמָא מִצַּדִּיק שֶׁהָיָה סָמוּךְ לְדוֹרֵנוּ: הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יוֹאֵל מִסַּאטְמָאר, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ; הוּא חִנֵּךְ אֶת כָּל הַתַּלְמִידִים שֶׁלּוֹ מִגִּיל צָעִיר שֶׁיַּעַסְקוּ בָּזֶה תָּמִיד, וְיֵלְכוּ לְכָל־הַפָּחוֹת פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ **לֶאֱסֹף צְדָקָה מֵאַחֵינוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁבִיל מָה? מָה עוֹשִׂים עִם הַכֶּסֶף?** מְבִיאִים אֶת זֶה לְצָרְכֵי קְדֻשָּׁה - לִבְנוֹת מוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה, כּוֹלְלִים, אַרְגּוּנֵי צְדָקָה וָחֶסֶד, בְּקוּר חוֹלִים!

וְיָדוּעַ שֶׁהָיְתָה אֲצִלּוֹ הַקֻּפָּדָה גְּדוֹלָה שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַתַּלְמִידִים יְקַיֵּם אֶת זֶה! וְהָיוּ לִפְעָמִים הוֹרִים בָּאִים וּמִתְלוֹנְנִים שֶׁזֶּה פּוֹגֵעַ בִּכְבוֹדָם... וְאָמְרוּ: ׳אֲנַחְנוּ נְשַׁלֵּם אֶת כָּל מַה שֶּׁהוּא יֶאֱסֹף, הָעִקָּר שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לָלֶכֶת לֶאֱסֹף צְדָקָה - זֶה נָעִים לִי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בִּשְׁבִיל צְדָקָה, אֲנִי אֶתֵּן אֶת הַכֹּל!׳...

הָרַבִּי מִסַּאטְמָאר זי״ע סֵרֵב, וְלֹא הִסְכִּים לְהַצָּעַת הַהוֹרִים בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְהִתְעַקֵּשׁ שֶׁבְּכָל אֹפֶן יֵלְכוּ לֶאֱסֹף צְדָקָה, וְלָמָּה? כִּי ״הַכֶּסֶף״ זוֹ לֹא הַמַּטָּרָה, וּבְוַדַּאי שֶׁ״כֶּסֶף״ זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, אֲבָל לֹא בִּשְׁבִיל זֶה שָׁלַח אוֹתָם... אֶלָּא כְּדֵי לְחַנֵּךְ אוֹתָם שֶׁזֶּה יִהְיֶה חֵלֶק מֵעֲבוֹדַת־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלָּהֶם - שֶׁיֵּלְכוּ לְקַבֵּץ נְדָבוֹת מֵעַם־יִשְׂרָאֵל! יִהְיֶה לָהֶם ׳נַרְתִּיק׳ הַמְיֻחָד לִצְדָקָה [וְכָתוּב עַל זֶה הַמִּלָּה ״צְדָקָה״], וּבָזֶה אוֹסְפִים אֶת הַמָּעוֹת, וְזֶה נוֹתֵן סִפּוּק וְשִׂמְחָה - ׳הִנֵּה קִבַּלְתִּי כָּזֶה נַרְתִּיק, וַאֲנִי מְקַבֵּץ עוֹד נְדָבָה וְעוֹד נְדָבָה׳...

זֶה נִקְרָא 'חִנּוּךְ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר', שֶׁיֵּלֶד אוֹסֵף צְדָקָה לְמַטָּרוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה, וְלֹא מְשַׁנֶּה בְּאֵיזֶה גִּיל הוּא... וְזֶה נִקְרָא 'דְּמֵי חֲנֻכָּה'! **לֹא שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לִקְנוֹת בָּזֶה סְפָרִיּוֹת...**

לְדַבֵּר מִזֶּה

זֶה חֵלֶק מֵהַחִנּוּךְ הַקָּדוֹשׁ וְהַטָּהוֹר שֶׁשַּׁיָּךְ בְּיוֹתֵר בְּיָמִים אֵלֶּה, שֶׁהֵם יָמִים שֶׁאֵין לְמוּדִים רְגִילִים בַּתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבְבֵית־הַסֵּפֶר, אֲבָל עֲדַיִן שַׁיָּךְ 'עֲבוֹדַת הַחִנּוּךְ' - בַּזְּמַן שֶׁנִּפְגָּשִׁים עִם הַתַּלְמִידִים בַּבַּיִת־הַכְּנֶסֶת, וּצְרִיכִים לְעוֹרֵר עַל הָעִנְיָן הַזֶּה, **וְלֹא עִם הַקְּפָדָה חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא עִם אַהֲבָה גְּדוֹלָה** - 'מָתוֹק, אָסַפְתָּ כֶּסֶף? תֵּדַע מָה עוֹשִׂים עִם הַכֶּסֶף הַזֶּה'... לְלַמֵּד אוֹתָם אֶת זֶה!

וְגַם בַּתַּלְמוּד־תּוֹרָה וּבְבֵית־הַסֵּפֶר, הֲרֵי יֶשְׁנָם כַּמָּה יְמֵי לְמוּדִים בַּחֲנֻכָּה (וּבַתַּלְמוּד־תּוֹרָה רַב הַיָּמִים יֵשׁ לְמוּדִים בָּרוּךְ ה'), וּצְרִיכִים לְהַכְנִיס בָּהֶם אֶת הָעִנְיָן הַזֶּה, וְגַם לְלַמֵּד אוֹתָם אֵיךְ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר אֲנַחְנוּ לוֹחֲמִים נֶגֶד הַיְוָנִים וְהַמִּתְיַוְּנִים, שֶׁהֵם עוֹשִׂים עִקָּר וְעֶסֶק גָּדוֹל מֵהַתַּרְבּוּת שֶׁלָּהֶם, שֶׁכּוֹלֶלֶת אֶת כָּל עִנְיְנֵי הַסְּפוֹרְט, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁלֹּא מַסְכָּמִים עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבַ"חֲנֻכָּה" אֲנַחְנוּ מִתְחַזְּקִים מְאֹד בְּ"חִנּוּךְ" נֶגֶד כָּל זֶה! מְדַבְּרִים מִזֶּה וּמְחַזְּקִים אֶת הַיְלָדִים - הֵן הַבָּנִים וְהֵן הַבָּנוֹת - לִהְיוֹת גֵּאִים עִם הַיְרוּשָׁה שֶׁלָּנוּ, עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה!

אֱמוּנַת חֲכָמִים

וְכֵן רְאוּ לְדַבֵּר עִמָּהֶם מֵ'אֱמוּנַת חֲכָמִים', שֶׁזֶּה הָיָה כָּל הַנִּצָּחוֹן שֶׁל מַתִּתְיָהוּ וּבָנָיו! הֵם הָיוּ קְבוּצָה קְטַנָּה שֶׁל צַדִּיקִים, אֲבָל הָלְכוּ בְּכֹחַ גָּדוֹל, וְנִצְּחוּ אֶת כָּל תַּרְבּוּת יָוָן שֶׁרָצוּ לַעֲקֹר אֶת 'תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה' - אֱמוּנַת חֲכָמִים!

מַדּוּעַ אַחַת מִן הַגְּזֵרוֹת הָיְתָה שֶׁלֹּא יְקַיְּמוּ אֶת מִצְוַת 'קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ'? בַּמֶּה מְיֻחֶסֶת מִצְוָה זוֹ יוֹתֵר מִשְּׁאָר מִצְווֹת? **כִּי מִצְוַת 'קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ' כָּל־כָּלָה הִיא מִן הַחֲכָמִים!**

כְּלוֹמַר, אָכֵן זוֹ הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁנִּתְּנָה לְעַם־יִשְׂרָאֵל עוֹד בִּהְיוֹתָם בְּמִצְרַיִם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יב, ב): **"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים"**, אֲבָל זֶה דָּבָר שֶׁנִּמְסַר לַחֲכָמִים, וְלָכֵן: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה 'לָכֶם' רֹאשׁ חֳדָשִׁים" - הוּא נִמְסַר 'לָכֶם', אֶל הַחֲכָמִים.

זוֹ אָמְנָם מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה, אֲבָל הַחֲכָמִים צְרִיכִים לְשַׁבֵּת וּלְקַבֵּעַ אוֹתָהּ עַל־פִּי עֵדוּת שֶׁמְּקַבְּלִים בְּבֵית־דִּין מִפִּי מִי שֶׁרָאָה אֶת חִדּוּשׁ הַלְּבָנָה, וְאָז בֵּית־דִּין קוֹבְעִים אֶת הַחֹדֶשׁ, **שֶׁעַל־פִּי־זֶה נִקְבָּעִים כָּל הַמּוֹעֲדִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ - רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, יוֹם־כִּפּוּרִים, סְכּוֹת, פֶּסַח, שָׁבוּעוֹת; בִּלְעִי חֲכָמִים - אֵין קְבִיעַת רֹאשׁ־חֹדֶשׁ, וּמִמֵּילָא אֵין חַגִּים...** נִמְצָא, שֶׁמִּצְוַת 'קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ' זֶה עִנְיָן שֶׁל 'אֱמוּנַת חֲכָמִים', כִּי הַחֲכָמִים קוֹבְעִים אוֹתָהּ.

מוֹסֵר אֶת שִׁכְלוֹ

וּמוּבָא בִּגְמָרָא דָּבָר נִפְלָא: גַּם אִם מַאֵיזוֹ סִבָּה טָעוּ הַחֲכָמִים וְקָבְעוּ אֶת הַחֹדֶשׁ לֹא כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת [הֵן אִם הָיָה זֶה בְּשׁוֹגֵג, וְהֵן אִם הָיָה זֶה בְּמֵזִיד!], **אִם הַחֲכָמִים אוֹמְרִים - כָּךְ הוּא! הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר: 'כָּךְ קִבַּעְתֶּם לְמַטָּה? כָּךְ קוֹבְעִים בַּשָּׁמַיִם!'**... נִמְצָא אִם־כֵּן, שֶׁמִּצְוַת 'קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ' מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ לְמוּד בְּ'אֱמוּנַת חֲכָמִים': **אִם חָכָם אֱמֹתִי, צַדִּיק, קַבֵּל מַשֶּׂהוּ, אֲבָל יָצָא מִזֶּה עִנְיָן לֹא בָּרוּר, וְאוּלַי הָיְתָה בָּזֶה טָעוּת - הַכֹּל מִן הַשָּׁמַיִם!** 'אֱמוּנַת חֲכָמִים' זֶה שֶׁאָדָם מוֹסֵר אֶת שִׂכְלוֹ לְגַמְרֵי!

וְאֶת זֶה צְרִיכִים לְהַכְנִיס בַּתַּלְמִידִים בְּעוֹדָם צְעִירִים, הֵן בַּבָּנִים וְהֵן בַּבָּנוֹת, שֶׁזֶּה הָעִנְיָן שֶׁל 'חֲנֻכָּה' - ה'חִנּוּךְ', שֶׁזָּכִינוּ לְגָרֵשׁ אֶת הַיְוָנִים מִבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵן לְגָרֵשׁ מֵאִתָּנוּ בְּיָמֵינוּ כָּל־מִינֵי סוּגֵי 'מִתְיַוְּנִים' - שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל כָּל הַמַּכְשִׁירִים הַטְּמֵאִים, שֶׁהֵם כֻּלָּם בְּתוֹר 'מִתְיַוְּנִים', שֶׁרוֹצִים עַכְשָׁו לְהַכְנִיס אֶת זֶה אֵצֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, אֲבָל אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁזֶּה "טִיט הַיָּוֵן" - זֶה בּוֹץ סָמִיךְ מְאֹד שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לָצֵאת מִזֶּה, חַס וְשָׁלוֹם... וְעַל זֶה אֲנַחְנוּ שְׂמֵחִים וְעוֹשִׂים אֶת הַ'חֲנֻכָּה' - הַ'חִנּוּךְ' הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

'צָבָא קָדוֹשׁ'!

וְעַל־כֵּן, מְחַנְּכִים וּמְחַנְּכוֹת יְקָרִים, תְּחַזְּקוּ אֶת הַצָּבָא הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּכֶם, **כִּי כָּל אֶחָד מִכֶּם בּוֹנֶה מַמָּשׁ 'צָבָא קָדוֹשׁ', וְתַצְלִיחוּ בְּכָל מִשִּׁימָתְכֶם!**

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁחַג חֲנֻכָּה יָאִיר עָלֵינוּ אוֹר הַגָּנוּז מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, יִהְיֶה אוֹר גָּדוֹל, שֶׁהָאוֹר יִהְיֶה בְּתוֹכֵנוּ וּמְמַלְּא זֶה כְּבָר יֵצֵא לְבַחוּץ בְּחִנּוּךְ כָּל תַּלְמִידֵינוּ וְכָל יְלָדֵינוּ, וּבִזְכוּת זֶה נִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁזֶּה כָּל הָעִנְיָן שֶׁל חֲנֻכָּה - שֶׁמְּכִינִים לְקִרְאַת הָאוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה שֶׁיָּאִיר בְּעֵת בִּיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּקָרוֹב בַּגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה!

